

KAZIMIERZ SZALEWICZ 1903-1986

Urodził się 31 I 1903 r. w Orle, syn Ksawerego i Leontyny z domu Narkiewicz. Ukończył gimnazjum w Wilnie, gdzie działał w ruchu harcerskim. W styczniu 1919 r. wstąpił do oddziału partyzantki majora Jerzego Dąbrowskiego (1889–1940), który wraz ze swoim bratem Władysławem zorganizował dywizjon kawalerii Samoobrony Wileńskiej, podobny do Samoobrony Lidzkiej. Później służył w ekspozyturze żandarmerii polowej w Wilnie i Nowych Święcianach przy I Dywizji Piechoty Legionów u majora Bolesława Popowicza (1878–1937), późniejszego senatora RP. W czasie inwazji bolszewickiej wstąpił do tworzonego w Warszawie 211. Pułku Ułanów, który został przemianowany na 23. Pułk Ułanów Grodzieńskich.

Na wiosnę 1921 r. zdał egzaminy do Szkoły Morskiej w Tczewie, gdzie uzyskał maturę. A następnie studiował przez trzy lata w Oficerskiej Szkole Marynarki Wojennej w Tczewie. Ukończył ją w 1927 r. jako prymus.

Młody podporucznik marynarki wojennej RP odbył staż dalekiego pływania na francuskim krążowniku "Jeanne d'Arc", a po powrocie do kraju został oficerem flagowym dowódcy floty. Pływał na ORP "Iskra", trzymasztowym szkunerze – okręcie szkolnym Polskiej Marynarki Wojennej, jako zastępca dowódcy i oficer nawigacyjny, dowodził trałowcami. W roku 1929 ukończył kurs pilotażu w Bydgoszczy. W roku 1935 został dowódcą eskadry, za jego dowodzenia eskadra otrzymała trzy wodnosamoloty R-XIII G. Już jako kapitan marynarki został pierwszym dowódcą trałowca ORP „Czajka”. Podniesienie bandery na tym okręcie odbyło się 10 II 1936 roku. Był to okręt flagowy dywizjonu minowców.

W dniu 1 I 1938 r. Kazimierz Szalewicz został awansowany do stopnia komandora podporucznika w kopisie oficerów morskich.

Na międzynarodowych regatach marynarek wojennych w Kilonii w dniach 9–16 VII 1938 r. Kazimierz Szalewicz był szefem ekipy polskiej.

W pierwszym dniu wojny służył w Pucku w batalionie lotniczo-morskim. Gdy zginął dowódca Morskiego Dywizjonu Lotniczego kmdr por. pil. Edward Szystowski, objął po nim obowiązki dowódcy dywizjonu. Kmdr ppor. pil. K. Szalewicz tak zrelacjonował to zdarzenie: „...Nalot npla zauważyłem

zawczasu, tak że po sygnale syreny wszyscy mieli czas zająć swe stanowiska lub zejść do rowów przeciwlotniczych. Dowódca i paru podoficerów, którzy przy nim zebrali się na ulicy przed kasynem i nie udali się do rowów – zginęli od jednej bomby. Morski Dywizjon Lotniczy był przygotowany do nalotu: wodnosamoloty zakotwiczone na wodzie, magazyny wywiezione, amunicja, benzyna i sprzęt przygotowane w czołwce na Helu. Po nalocie objąłem d-two i zgodnie z planem ewakuowałem MDL na Hel. ...” Oficerem Taktyczno-

Operacyjnym był wtedy Kpt. mar. pil. Aleksander Krawczyk, a ofcerem sztabu por.mar. Zdzisław Juszcakiewicz.

W kolejnych dniach wojny uczestniczył w obronie Helu. Po kapitulacji załogi tego półwyspu próbował ucieczki na kutrze rybackim, lecz nie udało się przedrzeć przez blokadę niemieckich okrętów. Zbiegł z niewoli podkopem z oflagu XVIII A w Lienz (Austria), lecz w Alpach nie zdołał uciec przed niemieckim pościgiem i znów musiał powrócić za druty tym razem oflagu II C Woldenberg. Tam spotkał się ze swym krewnym Waławem Szalewiczem, najstarszym obozu, z którym wspólne korzenie sięgały pradziadka a jednocześnie łączyły ich także tradycje wojskowe.

O jenieckim życiu Kazimierza Szalewicza rodzina niewiele wiedziała. Obozowe listy będące najlepszym przekazem tamtych dni niestety nie przetrwały, a i z bliższą rodziną utraciono kontakt.

Wyzwolony został w 1945 r. przez wojska zachodnich aliantów i zdołał dołączyć do marynarki wojennej w Anglii, gdzie służył przez dwa lata, aż do demobilizacji.

Przeniósł się do Maroka i tam rozpoczął znów pracę na statkach. Osiedlił się w Casablance nad Oceanem Atlantyckim.

Był kapitanem żeglugi wielkiej na statkach marokańskich. Pływał do późnych swych lat. Często odwiedzał Polskę.

Z żoną Wandą z Dąbkowskich (1912-1949) miał syna Andrzeja i córkę Beatę. Zmarł w roku 1986 w Nicei na Lazurowym Wybrzeżu. I tam też został pochowany

*Opracował Andrzej Szalewicz na podstawie:
Materiałów Instytutu Historycznego i Muzeum Londynu, Nr akt Mar. A. II/4.;
Jerzy Pawlak „Polskie eskadry w latach 1918-1939 T.II i III”;
A. Szalewicz „Rodopis Szalewiczów”*